Hann Antoni

HANN Antoni (1796, Warszawa – 14 III 1861, tamże), chemik, wynalazca w dziedzinie litografii, dyrektor Mennicy Warszawskiej.

Uczył się w prywatnej pensji Marchanda, następnie w Liceum Warszawskim. Podczas studiów na wydziale filozoficznym UW, edukację chemiczną pobierał pod kierunkiem A. Kitajewskiego. W 1822 uzyskał stopień magistra filozofii na podstawie rozprawy *O kwasach siarkowych i ich połączeniach* i podjął pracę jako asystent-preparator w Katedrze Chemii UW, kierowanej przez A. Kitajewskiego. Jego konkursową rozprawę *O kwasie jarzębinowym (sorbinowym) i jego związkach* („Pamiętnik Warszawski" 1823) wydział filozoficzny nagrodził złotym medalem. Została w niej przedstawiona oryginalna metoda otrzymywania tego kwasu.

H. interesował się pismem oraz litografią, miał również spore zdolności rysunkowe. Był m.in. autorem tekstu *O fałszowaniu pism i sposobie odkrycia tego* („Izys Polska" 1826). Współpracował z zakładem litograficznym Inst. Głuchoniemych w Warszawie oraz z pracownią A. Chodkiewicza, w której wykonał faksymile autografów sławnych ludzi oraz wizerunki królów polskich.

H. opracował metodę wytrawiania obrazów w szkle za pomocą kwasu fluorowodorowego (fluoroforta*)*, polegającą na tym, iż po wyschnięciu oraz utwardzeniu warstwy lakieru kopałowego na szkle, nanosił pożądany napis lub rysunek za pomocą igieł różnej grubości. Następnie pokrywał go za pomocą pędzelka rozcieńczonym roztworem kwasu fluorowodorowego. Po kilku minutach zmywał kwas wodą, a lakier kopałowy terpentyną. Jego metoda wywołała spore zainteresowanie w Europie. H. opisał ją w tekście *Sposób rytowania na szkle za pomocą kwasu fluorycznego* („Izys Polska" 1826, s. 428), opublikowanym także w czasopismach

zagranicznych: „Annales des l'Industrie" (VII 1829) oraz „Bulletin des Sciences Technologiques" (VIII 1829). W czasie pobytu w Paryżu zaprezentował swoją metodę J.B. Dumasowi, który przedstawił ją w pracy *Traité des chimie appliquée aux arts* (Paris 1830, t. 2, s. 570) i podał, że H. pokazywał mu wytrawiony w szkle w ten sposób rysunek Matki Boskiej Częstochowskiej.

Wysłany przez Radę Politechniczną, by pogłębiać wiedzę w związku z zamiarem wykładania w Szkole Przygotowawczej do Inst. Politechnicznego, H. w 1825 odwiedził Wiedeń, przemierzył sporą część Austrii, zwiedził zakłady przemysłowe w Niemczech, następnie udał się do Francji. W Paryżu przebywał 1826–29, m. in. uczęszczając na wykłady Dumasa, wyprawiając się także do Lyonu oraz Miluzy, w której odbył dwumiesięczną praktykę w słynnej farbiarni D. Köchlina. Zwiedził również Szwajcarię (1828), po czym wrócił na kilka miesięcy do Paryża, a następnie wyjechał do Anglii. Do Warszawy powrócił w 1829 i objął posadę profesora w Szkole Przygotowawczej do Inst. Politechnicznego. Prowadził wykłady i ćwiczenia z technologii chemicznej w zakresie garbarstwa, farbiarstwa, mydlarstwa i produktów chemicznych, a także z chemii ogólnej organicznej. Po śmierci M. Pawłowicza wykładał również zoologię.

H. wykorzystał swoją wiedzę chemiczną i techniczną w służbie powstańczej. Był współautorem *Instrukcji do wyrabiania saletry* (Warszawa 1830), niezbędnego składnika wytwarzanego ówcześnie prochu strzelniczego. W 1830–31 zarządzał jedną z trzech fabryk saletry pozyskiwanej z tynków murów. Po upadku powstania listopadowego przeniósł się do Elbląga. Powróciwszy do Warszawy, w 1843 otrzymał posadę intendenta Mennicy Warszawskiej, później został jej dyrektorem, zajmując to stanowisko do końca życia.

Od 1831 był członkiem TWPN.

PSB (E. Borecka); SBTP (J. Piłatowicz).

Marcin Dolecki

Poprzedni Strona
Następny Strona